

Rapporten All-Archeo bv 1974

Archeologienota
Oplinter (Tienen) - Oplintersesteenweg

Natasja Reyns

Bornem
2024

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bv

Erkend archeoloog: All-Archeo bv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Auteurs: Natasja Reyns

All-Archeo bv
Woestijnstraat 45
2880 BORNEM

Wettelijk depot nummer
D/2024/12.807/49

© All-Archeo bv

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Verslag resultaten bureauonderzoek	5
2.1	Administratieve gegevens	5
2.2	Archeologische voorkennis	6
2.3	Onderzoeksopdracht	7
2.3.1	Vraagstelling en randvoorwaarden	7
2.3.2	Beschrijving geplande werken	8
2.3.3	Werkwijze	10
2.4	Assessmentrapport	10
2.4.1	Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied	10
2.4.2	Historische beschrijving van het onderzochte gebied	17
2.4.3	Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader	22
2.4.4	Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese	24
2.4.5	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	24
3	Samenvatting	26
4	Bibliografie	27
4.1	Publicaties	27
4.2	Websites	27
5	Bijlagen	28
5.1	Archeologische periodes	28

1 Inleiding

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones liggen, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,¹ zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Het onderzoeksgebied valt niet binnen een beschermde archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.²

Alle coördinaten die weergegeven worden, zijn uitgedrukt in Lambert 72, tenzij anders vermeld.

De uitvoering van vooronderzoek zonder ingreep in de bodem gaat steeds de uitvoering van vooronderzoek met ingreep in de bodem vooraf. Het doel van een archeologisch vooronderzoek wordt immers met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt.

¹ <https://geo.onroenderfgoed.be>

² <https://geo.onroenderfgoed.be>

2 Verslag resultaten bureauonderzoek

Het doel van de archeologische bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2024A496

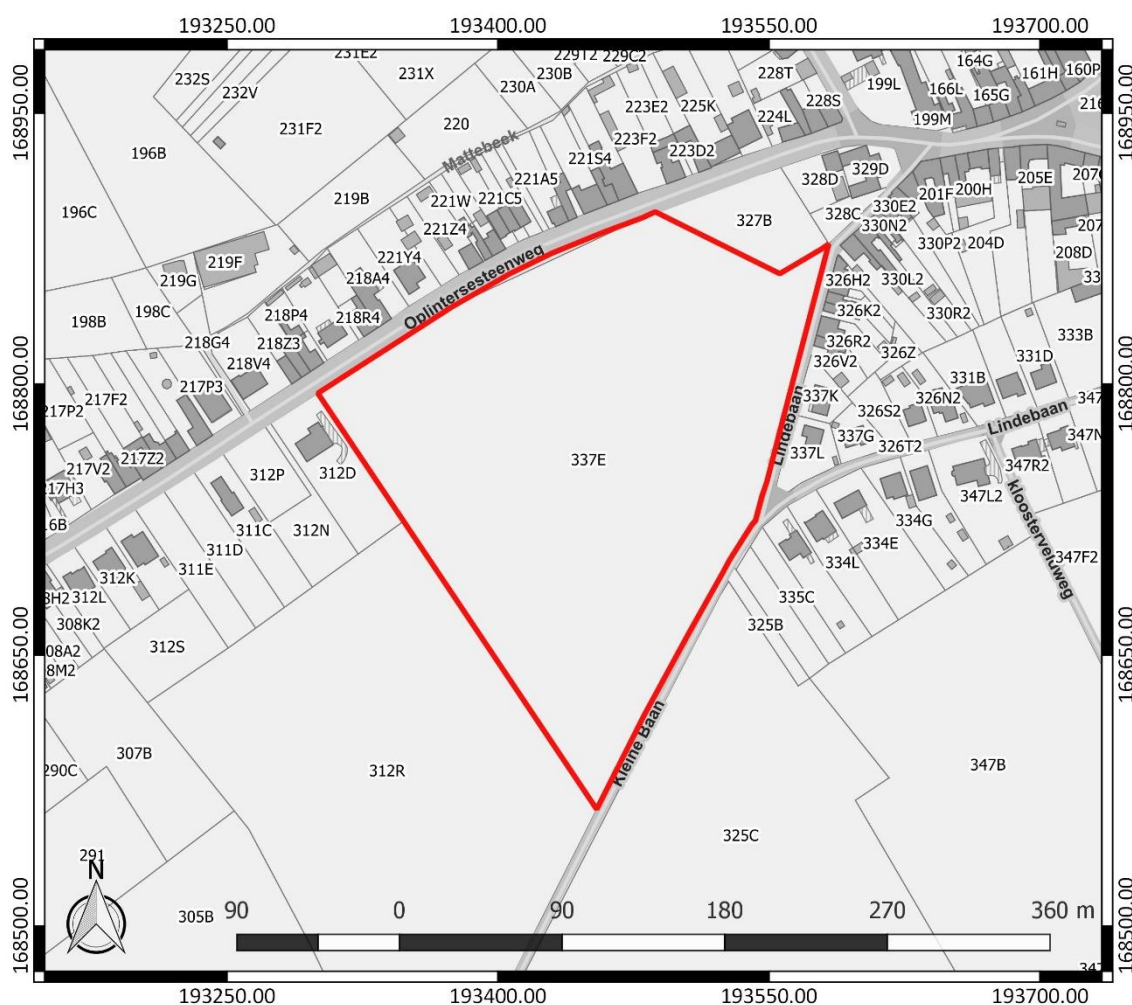
Erkend archeoloog: All-Archeo bv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): provincie Vlaams-Brabant, Tienen, Oplinter, Oplintersesteenweg, Kloosterveld

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 193300.32, 168564.70
- 193583.06, 168895.40

Kadastraal plan:

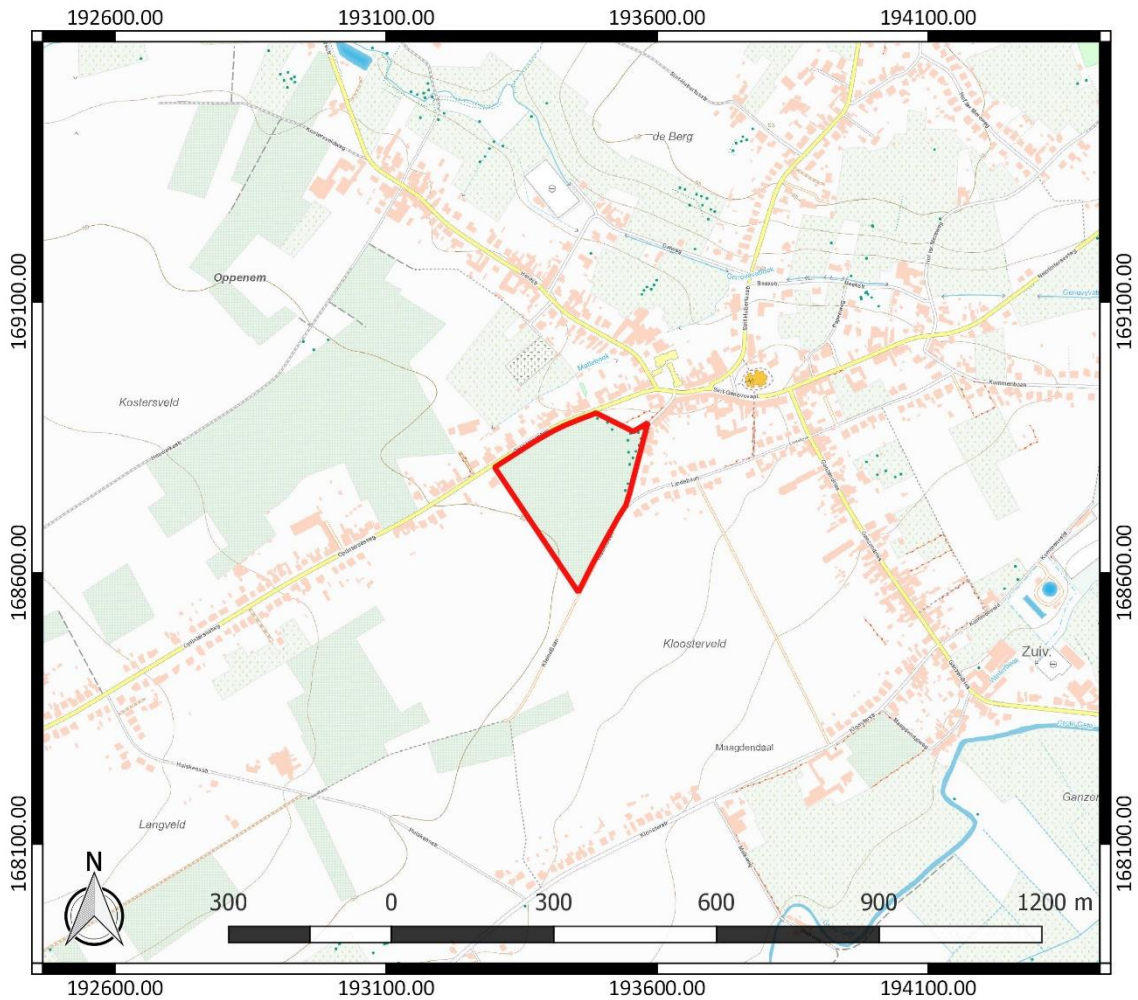

Figuur 1: Kadastraalplan met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood (www.geopunt.be)

Kadastrale percelen: Tienen, Afdeling 10, sectie D, nummers 337E

Oppervlakte onderzoeksgebied: ca. 49.503 m²

Topografische kaart:

Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.dov.vlaanderen.be>)

Begin- en einddatum uitvoering onderzoek: 31/01/2024 – 19/02/2024

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek, metaaltijden, Romeinse tijd, middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd, akkerland, grasland, bos

Verstoorde zones: er zijn geen gekende verstoorte zones.

2.2 Archeologische voorkennis

Er is geen concrete archeologische voorkennis met betrekking tot het onderzoeksgebied.

2.3 Onderzoeksopdracht

2.3.1 Vraagstelling en randvoorwaarden

Naar aanleiding van de geplande werken ter hoogte van het onderzoeksterrein werd een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal wat de impact zal zijn van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt of verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem nodig is.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

Randvoorwaarden: de verkavelingsvergunningsaanvraag heeft betrekking op een zone van ca. 10.168 m². **De verkaveling betreft slechts een deel van het volledige kadastrale perceel.** Het deel van het terrein dat in agrarisch gebied ligt, wordt niet verkaveld. Hier is geen bijkomend vooronderzoek nodig.

Figuur 3: Aanduiding van de zone waar de verkaveling betrekking op heeft, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

2.3.2 Beschrijving geplande werken

Op het terrein zal een verkaveling gerealiseerd worden, bestaande uit 8 loten voor halfopen bebouwing en een lot voor een rij gesloten bebouwingen (Figuur 3). Lot A wordt heraangeplant en voorzien van een ondiepe wadi, lot B wordt gevrijwaard van bebouwing.

Nutsleidingen worden aangelegd vanaf de bestaande wegenis. De aanleg van woningen en omgevingsaanleg betekent vermoedelijk een verstoring van ca. 80 cm diepte. De woningen mogen echter onderkelderd worden. Dit betekent plaatselijk een grotere verstoringdiepte. De locatie van bijvoorbeeld vorstranden, regenwaterputten en huisaansluitingen, die de verstoringdiepte van de eengezinswoningen overschrijden, ligt in het kader van de verkaveling nog niet vast.

De verstoringdiepte van de wadi op lot A bedraagt ca. 30 cm. Binnen dit lot wordt bij de verkavelingsvergunningsaanvraag ook het rooien van enkele bomen aangevraagd. De overige bomen binnen het onderzoeksgebied blijven behouden.

Lot C bevindt zich ter hoogte van agrarisch gebied en wordt uit de verkaveling gesloten.

2.3.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek heeft betrekking op een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden. Daarom wordt bijzondere aandacht besteed aan de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied.

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online opgezocht via www.dov.vlaanderen.be en www.geopunt.be. De geomorfologische kaart is niet beschikbaar voor het onderzoeksgebied. Het historisch kaartmateriaal is georeferereerd geraadpleegd op www.geopunt.be.

Het belangrijkste beschikbare historisch kaartmateriaal werd geraadpleegd om de gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Met de Villaretkaart (1745-1748), de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778), de Atlas der Buurtwegen (1841) en de Atlas cadastrale parcellaire de la Belgique van Popp (1842-1879) worden vier momentopnames bekeken, voorafgaand aan de stafkaarten. De informatie afkomstig uit historisch kaartmateriaal kan een impact hebben op de inschatting van de kwaliteit van het eventueel aanwezige oudere bodemarchief. Beschikbare stafkaarten en luchtfoto's van het onderzoeksterrein werden geraadpleegd op www.geopunt.be en op www.cartesius.be. Ze worden enkel weergegeven in voorliggende studie wanneer ze een relevante bijdrage kunnen leveren aan de onderzoeksvragen met betrekking tot de landschapshistoriek, de gebruiksgeschiedenis van het terrein of de evolutie van de historische bebouwing.

In het kader van de vraagstelling rond het archeologisch potentieel van het terrein werden de Centrale Archeologische Inventaris en de landschapsatlas geraadpleegd. De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen.

2.4 Assessmentrapport

2.4.1 Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied

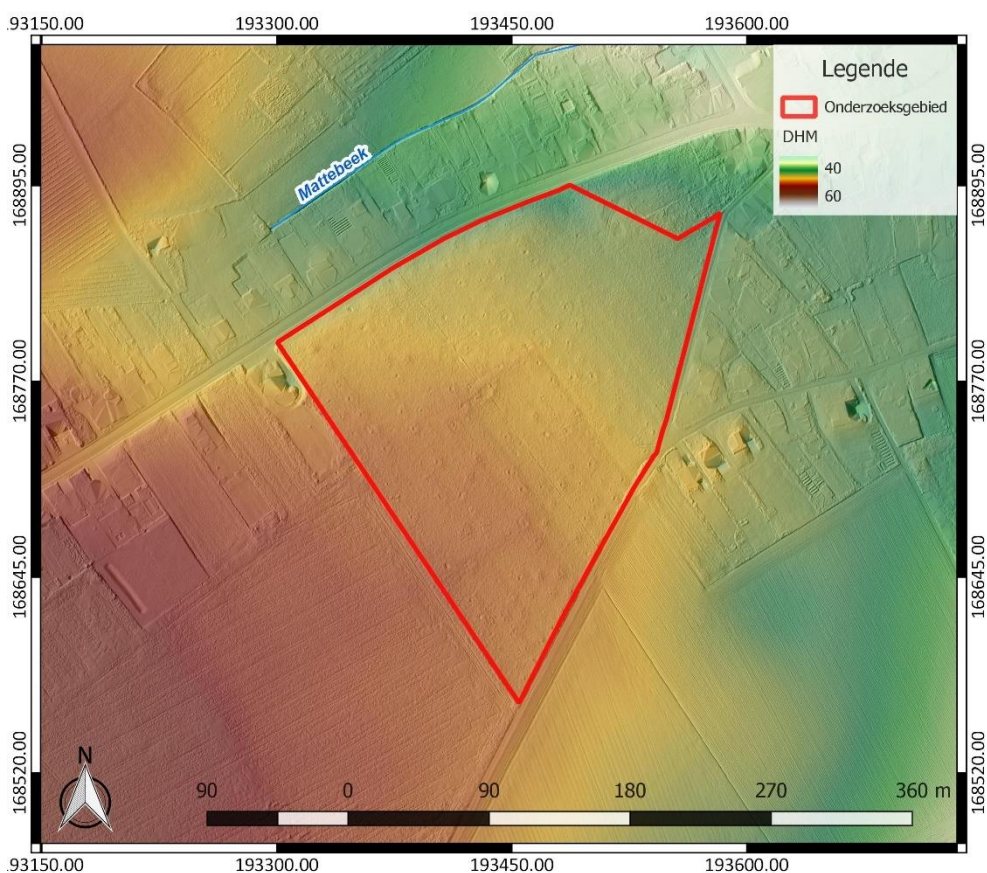
Het onderzoeksgebied is gelegen ten westen van het historische centrum van Oplinter, ten zuiden van de Oplintersesteenweg en ten noorden van de Kleine Baan en de Lindebaan (Figuur 5). Volgens het gewestplan is het terrein gelegen in woongebieden en agrarische gebieden. Op korte afstand ten noorden van het onderzoeksgebied stroomt de Mattebeek (Figuur 7). Verder ten noorden vinden we de Genovevabeek en de Asbeek. Naar het westen toe is sprake van Loop I en van de Afwateringsgracht Nr. 5. Naar het zuiden toe vermelden we ook nog de Grote Gete, Loop Li en de Oude Gete.

Geomorfologisch worden Tienen en zijn omgeving gekenmerkt door een grillig reliëf. Er is sprake van topografisch hoger gelegen plateaus. De rivieren hebben zich in deze plateaus diep ingesneden, wat resulteert in steile dalhellingen.³ Het onderzoeksgebied is gelegen op een plateau, nabij de insnijding van de Mattebeek en de Genovevabeek.

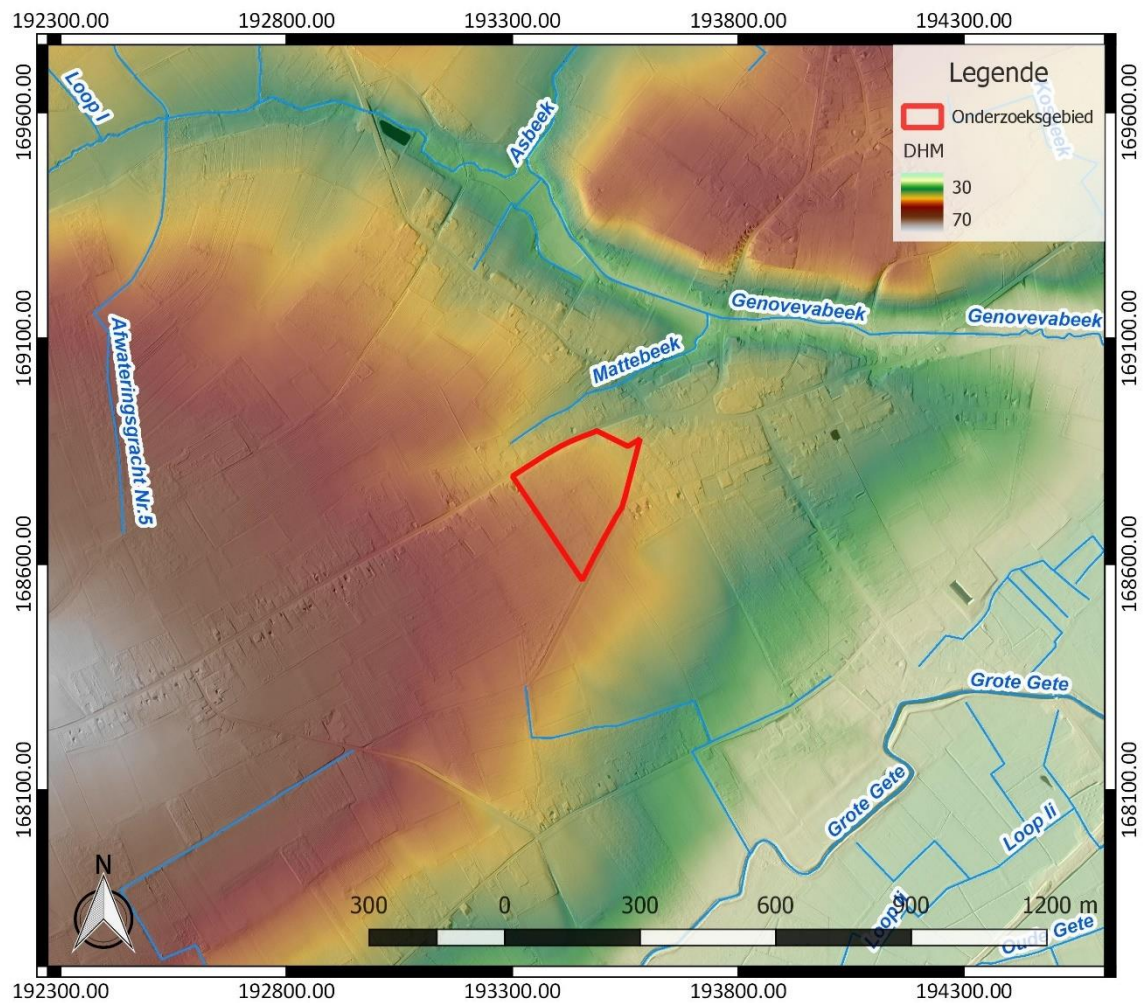
³ Goossens 2007, 4

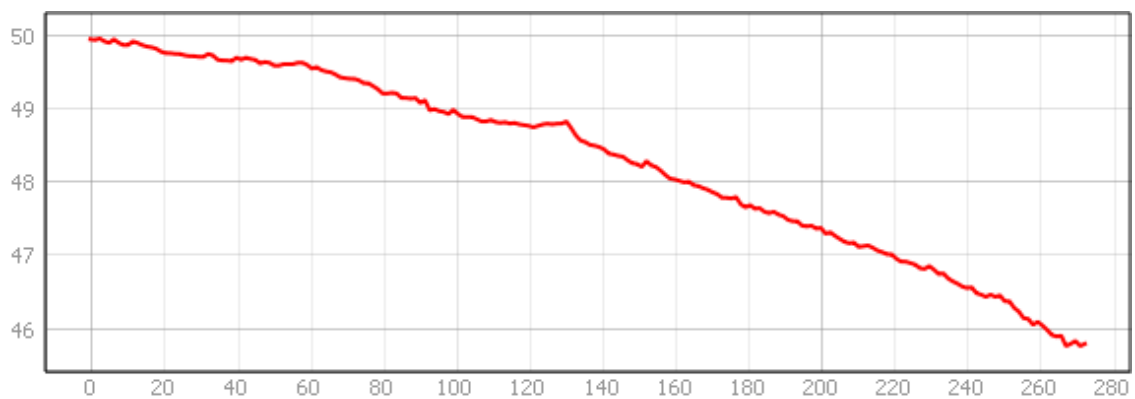
Figuur 5: Luchtfoto van 2022 met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 6: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Multidirectional hillshade DHM Vlaanderen I, 25 cm, met aanduiding van het onderzoeksgebied

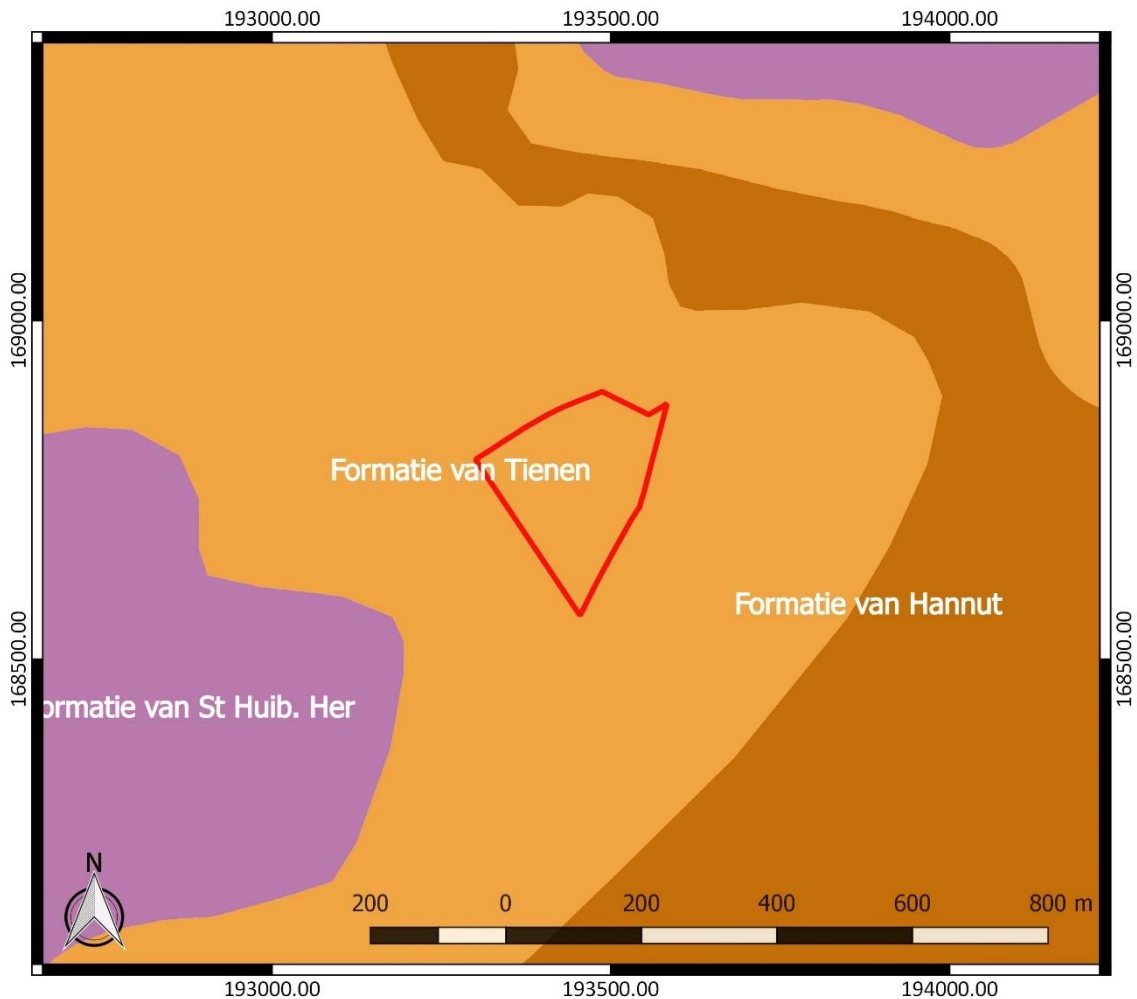

Figuur 7: Hydrografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied, Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Hillshade DHM Vlaanderen I, 25 cm (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 8: Hoogteverloop van zuidwest naar noordoost over het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)

Het onderzoeksgebied helt af naar het noordoosten toe. Het kent een hoogte van 45 tot 50 m TAW (Figuur 8).

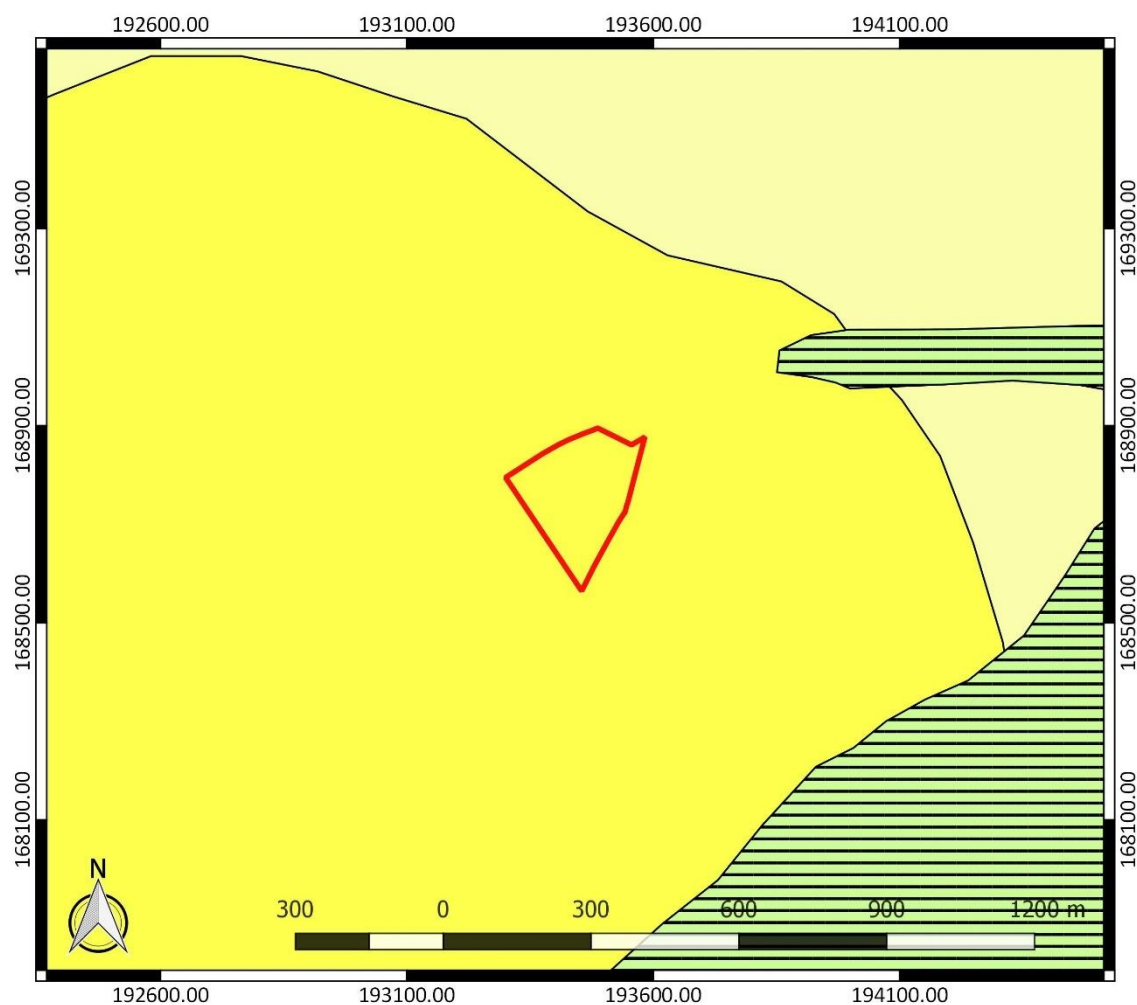
Figuur 9: Tertiaire geologische ondergrond met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

De tertiaire ondergrond van het onderzoeksgebied (Figuur 9) bestaat uit de Formatie van Tienen. Dit wordt gekenmerkt door zwartbruine klei die lignietrijk is, witgrijsbruin zand en bleke mergel bevat en onderaan soms grove zand- en grindlagen. In de omgeving is ook nog sprake van de Formatie van Hannut en de Formatie van Sint-Huibrechts-Hern. De Formatie van Hannut bestaat uit grijsgroen fijn zand, met soms dunne kleihoudende intercallaties en met plaatselijk zandsteen en naar onder toe klei, die zandhoudend is tot uit klei bestaat. De Formatie van Sint-Huibrechts-Hern bestaat uit grijsgroen zeer fijn zand, die kleihoudend, glauconiethoudend en glimmerrijk is.⁴

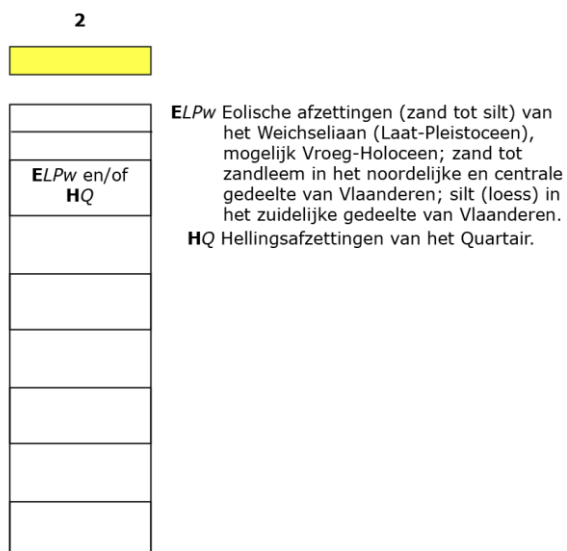
De quartairgeologische kaart (Figuur 10) geeft aan dat in het onderzoeksgebied eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en mogelijk van het Vroeg-Holoceen voorkomen, en/of hellingafzettingen van het Quartair.⁵

⁴ www.geopunt.be/kaart

⁵ www.geopunt.be/kaart

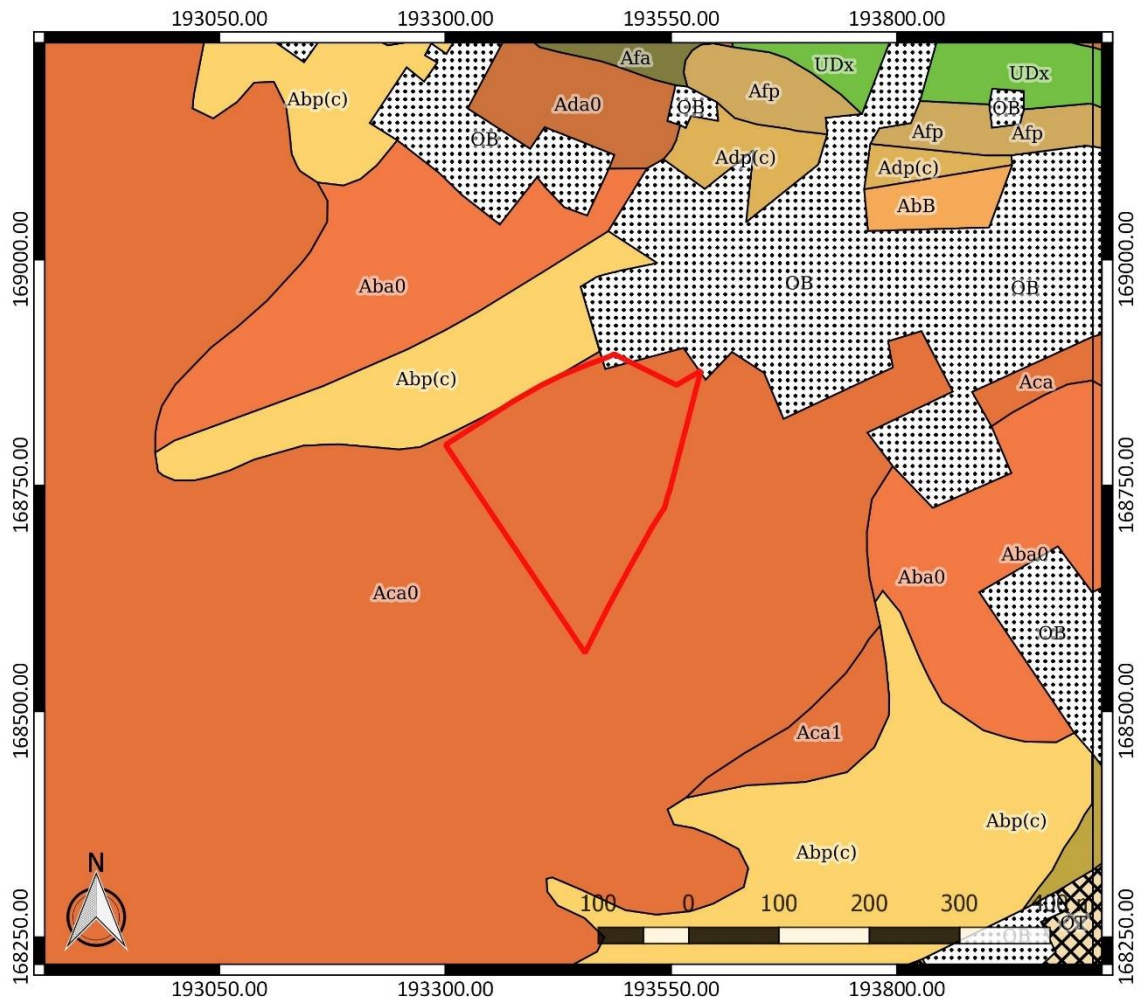

Figuur 10: Quartaargeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

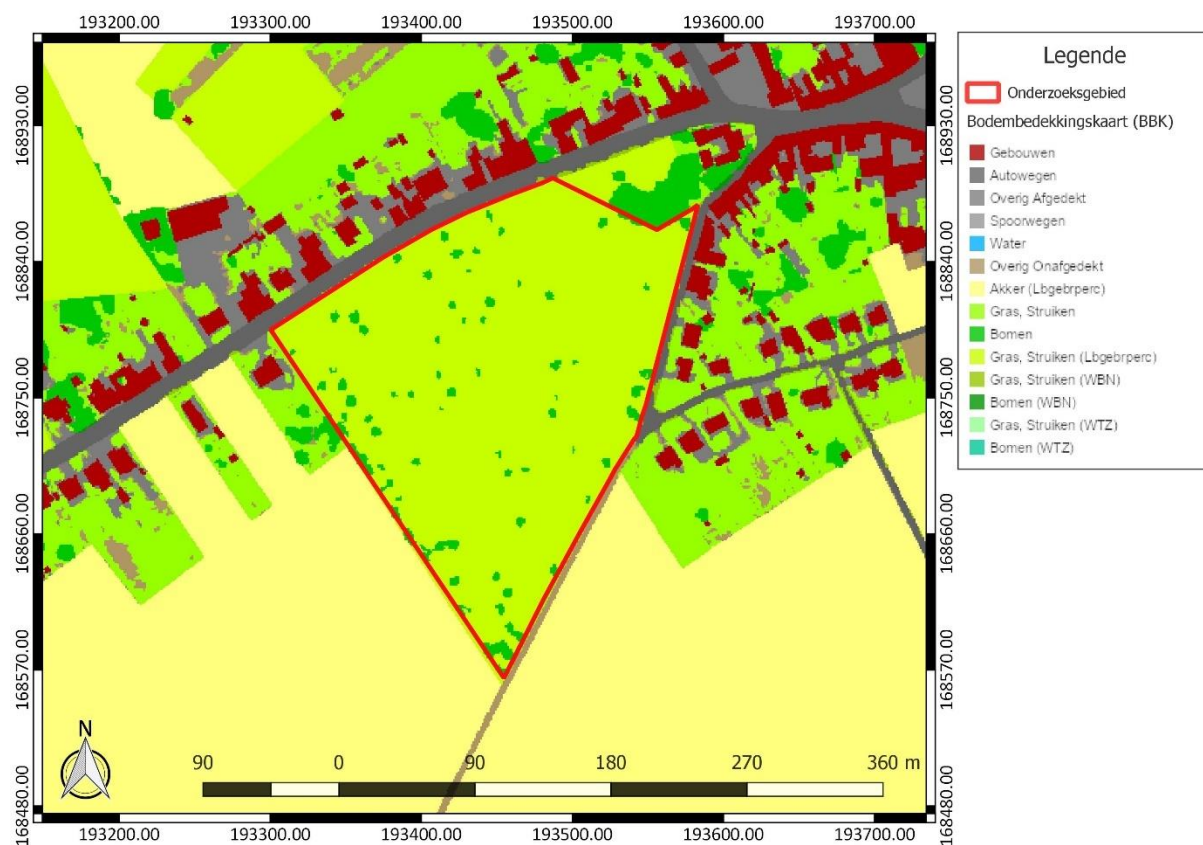
Figuur 11: Legende bij de quartaargeologische kaart (www.geopunt.be)

De bodemkaart (Figuur 12) situeert het onderzoeksgebied ter hoogte van een matig droge leembodem met textuur B horizont en een dikke A horizont van meer dan 40 cm dik (Aca0). Op korte afstand ten noorden en ook elders in de omgeving is sprake van een droge leembodem zonder profiel en met een bedolven textuur B horizont op minder dan 80 cm diepte (Abp(c)). In de buurt vinden we ook nog de aanduiding van bebouwde gronden (OB) en verder ook een matig droge leembodem met textuur B horizont en een dunne A horizont van minder dan 40 cm dik (Aca1) een droge leembodem met textuur B horizont en een dikke A horizont van meer dan 40 cm dik (Aba0).

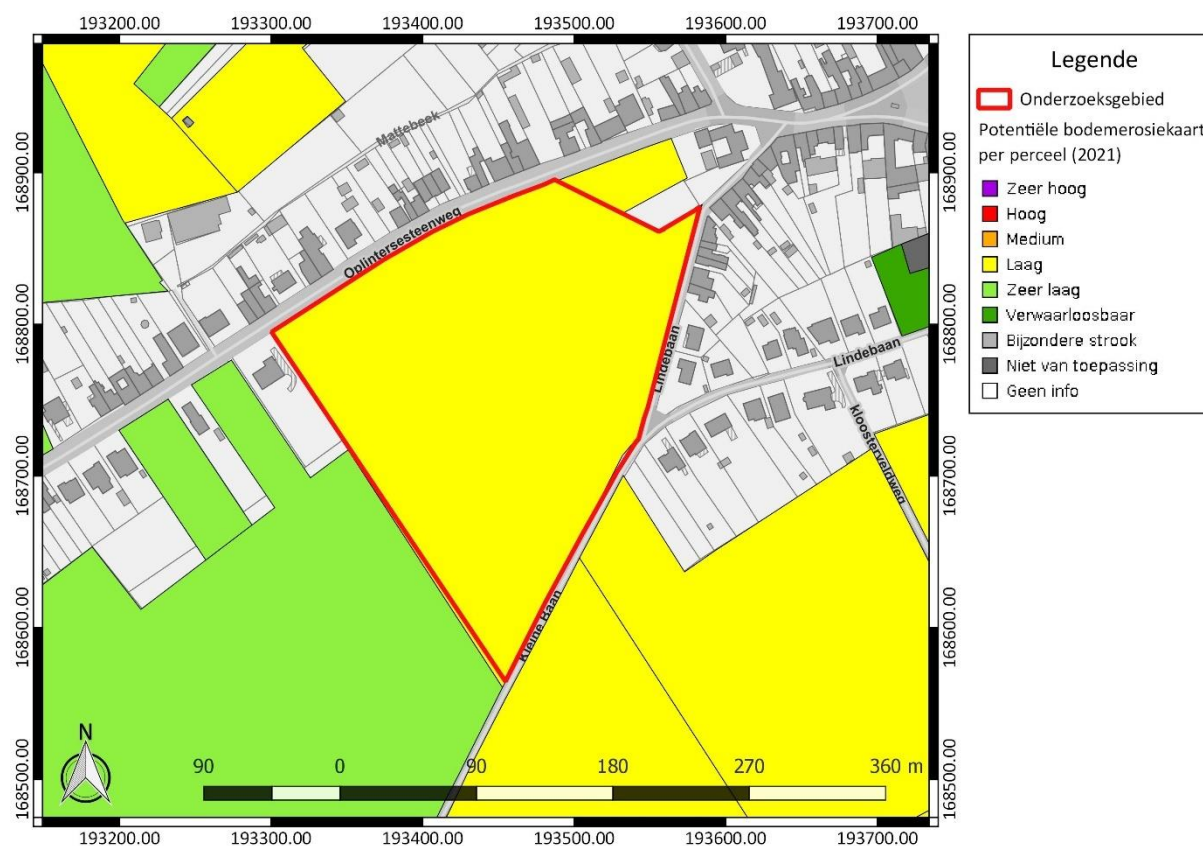

Figuur 12: Bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

In het onderzoeksgebied zijn op de bodemgebruikskaat gras en bomen te bemerken (Figuur 13). Dit beeld komt overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 5). Volgens de potentiële bodemerosiekaart is de erosiegevoeligheid binnen het onderzoeksgebied laag (Figuur 14).

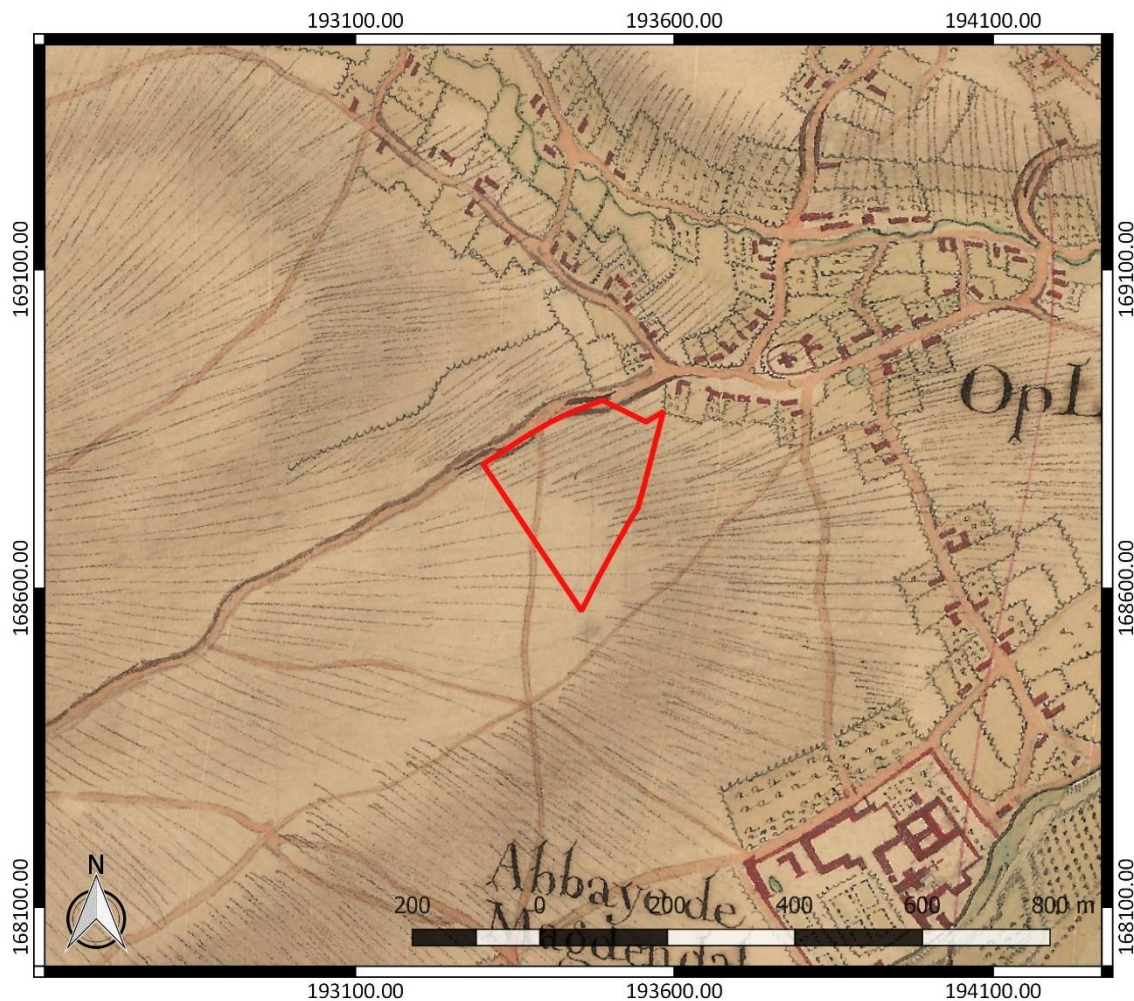
Figuur 13: Bodemgebruikskartaal met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 14: Potentiële bodemerosiekaart met aanduiding van het onderzoeksgebied, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

2.4.2 Historische beschrijving van het onderzochte gebied

In Tienen zijn resten gekend uit het laatneolithicum en uit de ijzertijd. In de Romeinse tijd bevond er zich een vicus. Langs de rand van de oude Gallo-Romeinse vicus, werd in de vroege middeleeuwen een kapel opgericht ter ere van Martinus. De oudste kern bevindt zich ten noordwesten van het huidige stadscentrum. Deze bewoningskern groeide uit tot de latere stad. Die lag zoals gezegd iets meer naar het oosten toe, rond de beter verdedigbare Sint-Germanusheuvel, ter hoogte van de huidige Veemarkt. In de 10de eeuw maakte Tienen deel uit van het graafschap Bruningerode. Het viel onder het bezit van de prinsbisschop van Luik. Tienen werd versterkt met een omheining en vijf stadspoorten. De Mene werd toen vergraven zodat ze voor het water van de stadsgracht zorgde. Door de groei van de stad volgde daarna nog een tweede omwalling en in 1360 ook een derde omwalling, maar die bleek te groot om goed te kunnen verdedigen.

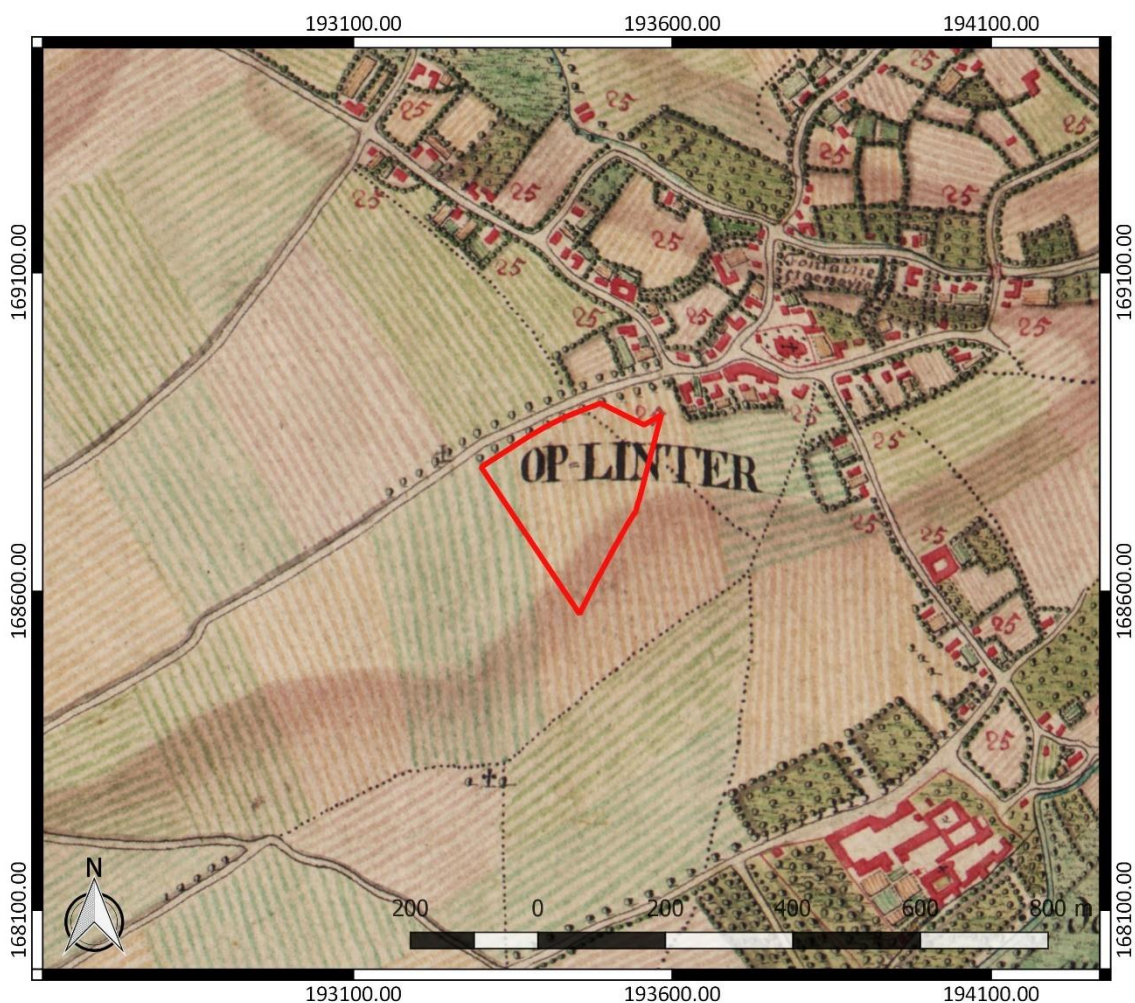
Figuur 15: Villaretkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

In 1781 gaf Jozef II de opdracht om deze stadsomwalling af te breken. Voor de vierde, kleinere omwalling werden delen van de oudere omheining gebruikt. Turbulente gebeurtenissen in de 16de en 17de eeuw in het kader van de Tachtigjarige Oorlog hadden een weerslag op Tienen. In 1635 voerden Frans-Hollandse troepen een gewelddadige inval uit. Een groot deel van de middeleeuwse stad brandde daarbij af. Daarbij gingen ook een deel van de archieven in vlammen op. Pas in de loop van

de 19de eeuw begon het bevolkingsaantal van Tienen terug te groeien. Verschillende religieuze orden waren gevestigd in of aan de rand van de middeleeuwse stad.⁶

Oplinter was een zelfstandige gemeente tot 1977 en is nu een deelgemeente van de stad Tienen.⁷ Het woord "Linter" is afgeleid van lindeboom en duidt een plaats aan waar lindebomen groeiden. Het voorvoegsel "Op" werd er waarschijnlijk later toegevoegd om het onderscheid te maken tussen Oplinter, Neerlinter, Boeslinter en in het begin van de 20ste eeuw, Drieslinter.⁸

Op de Villaretkaart, genoemd naar Jean Villaret, ingenieur-geograaf bij het Franse hof en één van de makers (1745-1748), bevindt het onderzoeksgebied zich ter hoogte van akkerland (Figuur 15). Het ligt duidelijk ten westen en net buiten de historische dorpskern van Oplinter. In het westen lijkt een weg over het terrein te lopen. Ze leidt naar de abdij van Maagdendal. Ten noorden grenst het onderzoeksgebied reeds aan de Oplintersesteenweg.

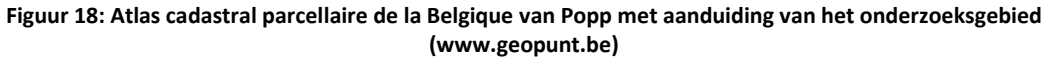

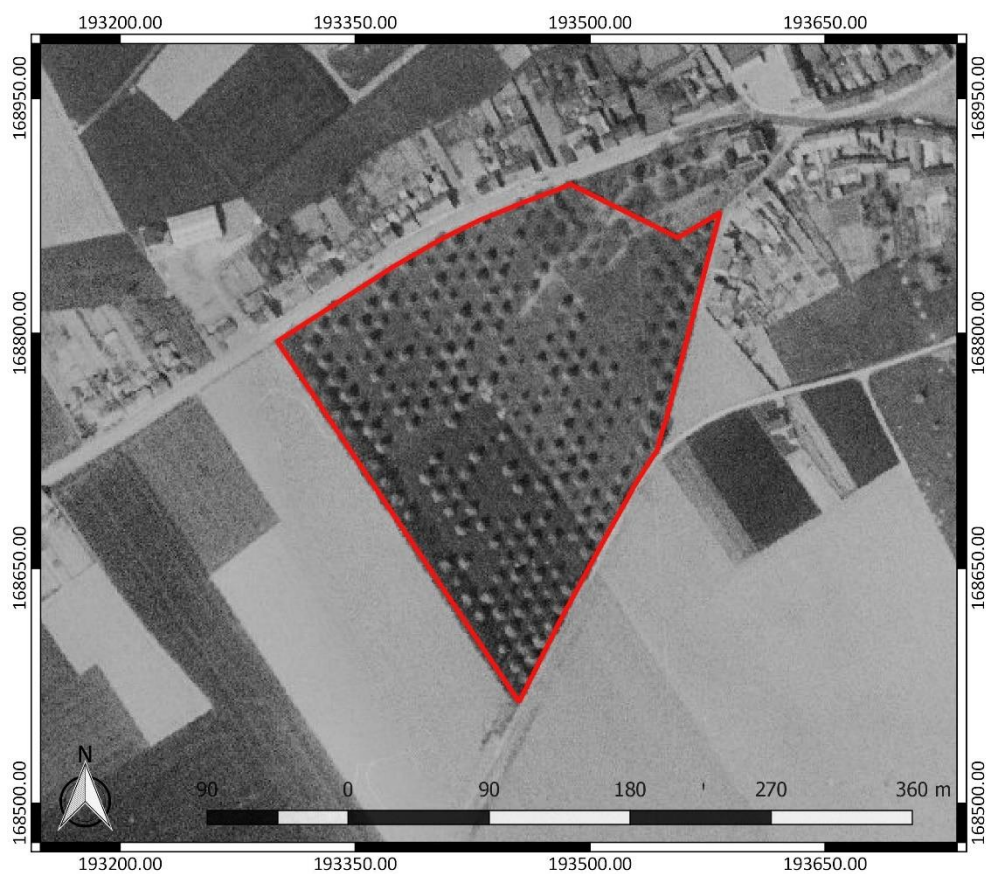
Figuur 16: Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

⁶ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Historische stadskern van Tienen [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140041> (geraadpleegd op 1 februari 2024).

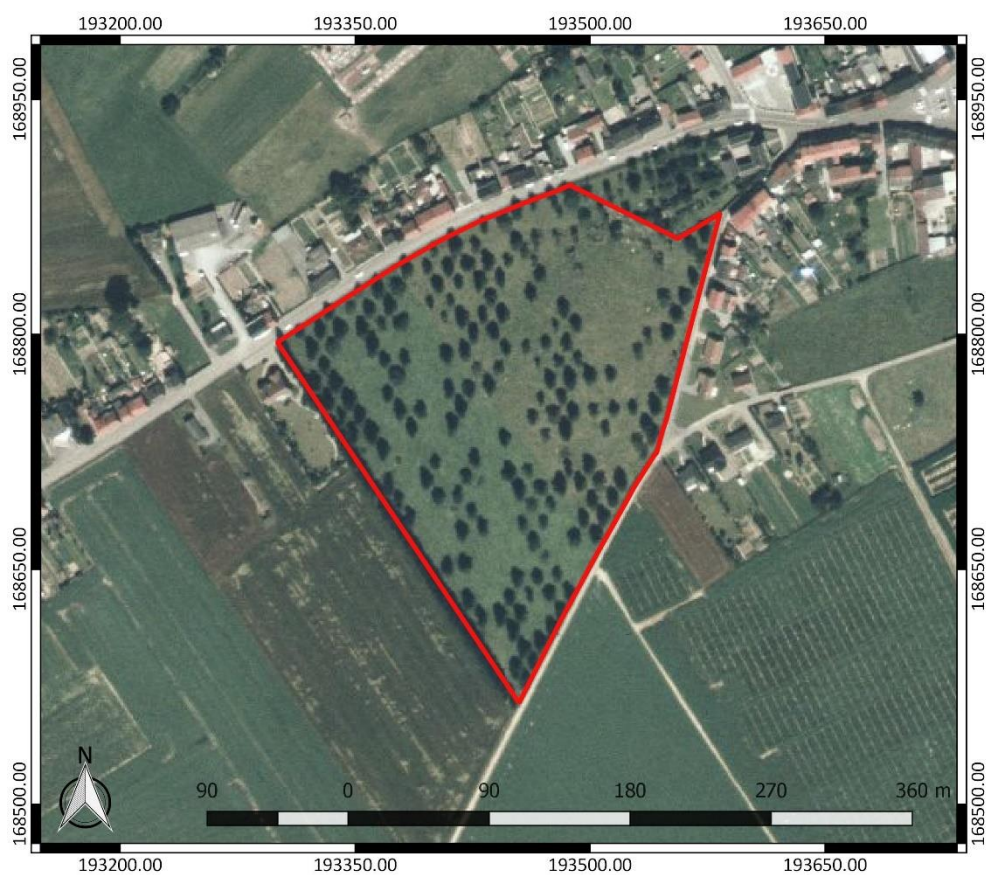
⁷ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Oplinter [online], <https://id.erfgoed.net/themas/13594> (geraadpleegd op 1 februari 2024).

⁸ <https://oplinter.be/over.html>

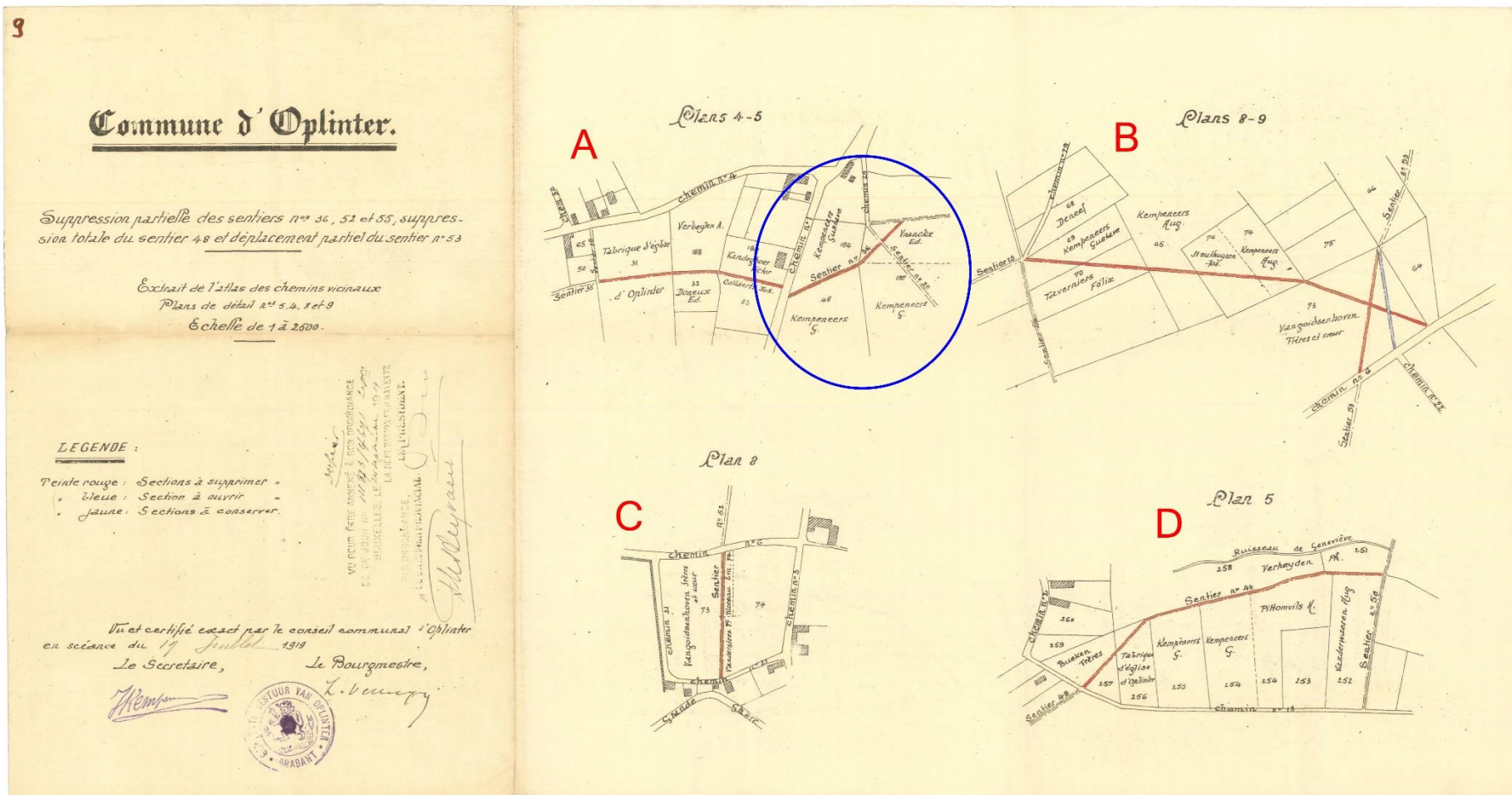

Figuur 19: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 20: Luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 21: Afschaffing van de voetweg ter hoogte van het onderzoeksgebied

Op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgemaakt op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778), is opnieuw te zien dat het onderzoeksgebied in gebruik is als akkerland (Figuur 16). Over het oosten van het terrein lijkt nu een veldweg te lopen.

Op de Atlas der Buurtwegen (1841) is nog steeds geen bebouwing te zien binnen het onderzoeksgebied. Vermoedelijk was het terrein nog steeds in gebruik als akkerland (Figuur 17). In het oosten van het terrein wordt het terrein begrenst door wegen en in het zuiden vinden we ook een weg, de voorloper van de huidige Kleine Baan. De voetweg die in het oosten deels over het terrein loopt, werd in 1919 afgeschaft.⁹ De Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van P.C. Popp (1842-1879) geeft een gelijkaardig beeld als de Atlas der Buurtwegen weer.

Een luchtfoto uit 1971 (Figuur 19) toont ons dat het terrein intussen ingenomen wordt door gras en bomen. De duidelijke spatiëring van de bomen geeft aan dat de bomen bewust aangeplant zijn. Een luchtfoto uit 1979-1990 (Figuur 20) geeft een gelijkaardig beeld als de voorgaande luchtfoto weer, maar er zijn al iets minder bomen op het terrein aanwezig. Het beeld komt overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 5), maar momenteel zijn er nog iets meer bomen verdwenen ten opzichte van de voorgaande situatie.

2.4.3 Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) vermeldt een aantal locaties in de omgeving van het onderzoeksgebied waar archeologische resten gekend zijn (Figuur 22). De in de nabijheid gelegen archeologische waarden en de locaties met een gelijkaardige landschappelijke ligging worden besproken. Ze zijn het relevantste om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten.

Ten zuiden, aansluitend op het onderzoeksgebied, zijn vondsten uit de midden-Romeinse tijd en uit de volle middeleeuwen gedaan (CAI ID 3586).¹⁰ In de buurt zijn nog meer puntlocaties van vondsten uit de Romeinse tijd en uit de middeleeuwen aangeduid (CAI ID 211219, 211220, 211221, 212563 en 215660).¹¹

Ten oosten vinden we de Sint-Genovevakerk met kerkhof. Onder het Genovevaplein blijken zich resten van het kerkhof te bevinden, die niet geruimd zijn. De huidige Sint-Genovevakerk gaat mogelijk terug op een oudere voorganger van voor 1200 (CAI ID 5614 en 988273).¹² CAI ID 209457 is de aanduiding van het Hof ter Mereweg, waar vondsten uit de nieuwe tijd gedaan zijn. Er zouden ook Romeinse objecten gevonden zijn, maar die vondsten zijn nooit gemeld.¹³

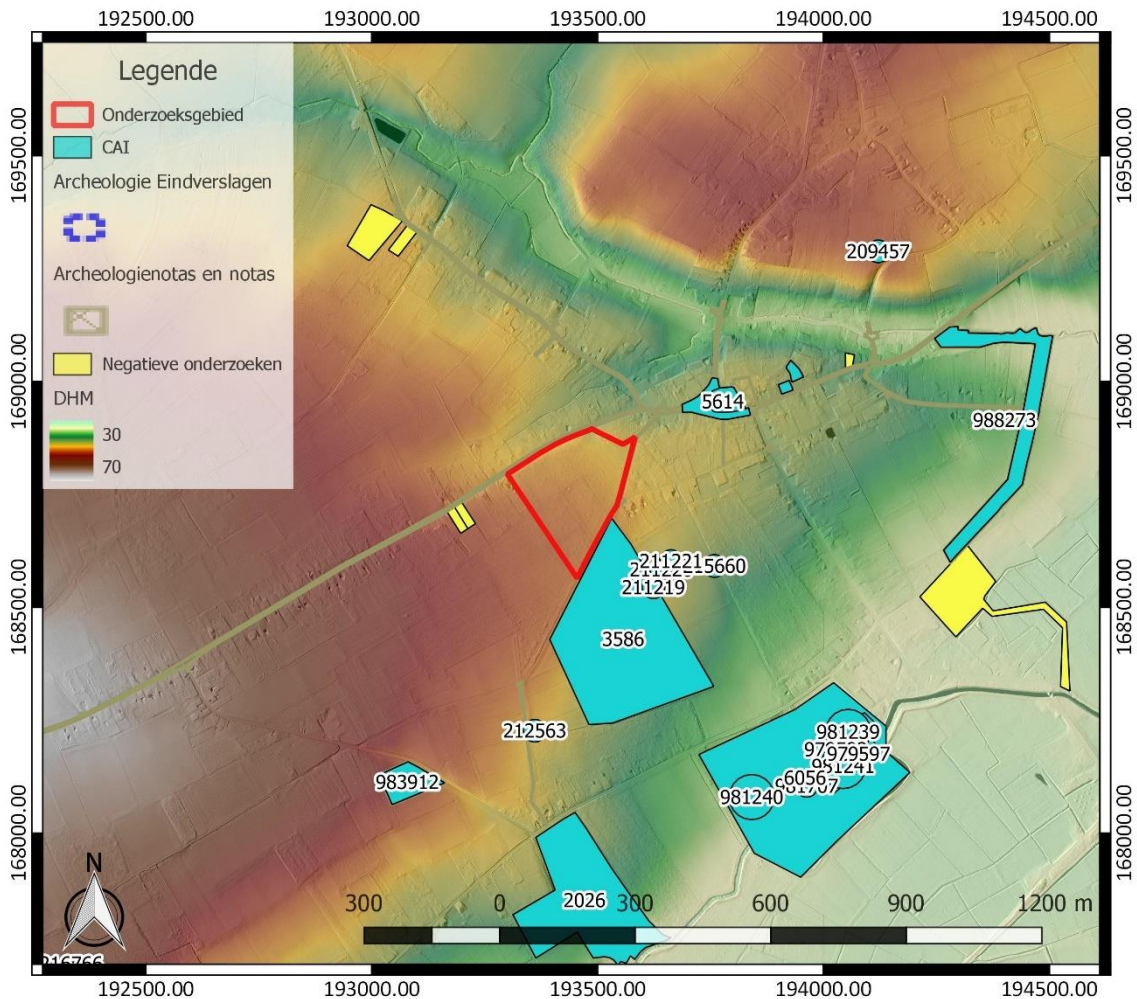
⁹ Schriftelijke mededeling landmeter

¹⁰ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Kloosterveld 1 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/3586> (geraadpleegd op 2 februari 2024).

¹¹ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Kloosterveld 2 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/211219> (geraadpleegd op 2 februari 2024); Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Kloosterveld 3 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/211220> (geraadpleegd op 2 februari 2024); Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Kloosterveld 4 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/211221> (geraadpleegd op 2 februari 2024); Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Utsenaak [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/212563> (geraadpleegd op 2 februari 2024); Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Kloosterveld 5 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/215660> (geraadpleegd op 2 februari 2024).

¹² Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Sint-Genovevakerk + kerkhof [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/5614> (geraadpleegd op 2 februari 2024); Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Sint-Genovevakerk begraafplaats [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/988273> (geraadpleegd op 2 februari 2024).

¹³ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Hof ter Mereweg [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/209457> (geraadpleegd op 2 februari 2024).

Figuur 22: Overzichtskaart Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het onderzoeksgebied
(<https://geo.onroerenderfgoed.be/>), weergegeven op het DTM 1 m en Hillshade DHM 5 m

Ten zuidwesten, ter hoogte van CAI ID 983912 werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd, maar hier werden geen archeologisch relevante sporen aangetroffen.¹⁴ Verder naar het zuiden zijn bij luchtfotografie vermoedelijke grafheuvels uit de bronstijd en een fijne grachtstructuur van onbepaalde datering gevonden (CAI ID 2026).¹⁵

Meer naar het oosten toe vinden we nog de abdij van Maagdendaal (CAI ID 6056). Ze werd gesticht rond 1215. In 1840 brandde ze af en werden de resterende gebouwen verbouwd tot een grote hoeve.¹⁶ Binnen deze afbakening vinden we nog verschillende CAI-locaties. Ze duiden de vondst van verschillende metaaldetectievondsten uit de late middeleeuwen, de nieuwe tijd en de nieuwste tijd aan (CAI ID 979592, 981239, 981240, 981241 en 981707).¹⁷

¹⁴ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Huiskensstraat [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/983912> (geraadpleegd op 2 februari 2024).

¹⁵ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Leva30-31-32 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/2026> (geraadpleegd op 2 februari 2024).

¹⁶ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Abdij van Maagdendaal [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/6056> (geraadpleegd op 2 februari 2024).

¹⁷ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Tienen Kloosterstraat I [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/979592> (geraadpleegd op 2 februari 2024); Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Kloosterstraat I [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/981239> (geraadpleegd op 3 februari 2024); Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Kloosterstraat II [online],

Andere gekende archeologische waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied bevinden zich al op vrij grote afstand ten opzichte van het onderzoeksgebied of kennen een verschillende landschappelijke ligging. Ze zijn weinig relevant om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten. Daarom worden ze hier niet nader toegelicht. Archeologienota's of nota's van terreinen in de omgeving die geen relevante aanvulling op de reeds besproken CAI-locaties geven, lichten we daarom hier niet afzonderlijk toe.

2.4.4 Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese

Na uitvoering van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen die vooropgesteld werden, beantwoord worden.

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein? Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?

Het onderzoeksgebied bevindt zich net buiten de historische kern van Oplinter. Kaarten tonen ons dat het terrein minstens sinds de 18de eeuw in gebruik was als akkerland. In de 20ste eeuw zien we dat het terrein omgevormd is tot grasland en begroeid is met bomen. Op basis daarvan verwachten we een goed bewaard bodemarchief binnen het onderzoeksgebied.

Gekende archeologische waarden in de omgeving zijn talrijk en dateren uit de metaaltijden, de Romeinse tijd, de middeleeuwen, de nieuwe tijd en de nieuwste tijd. Ze geven aan dat de regio rond het onderzoeksgebied archeologisch potentieel kent. Er is ook sprake van gekende archeologische waarden die aan het terrein zelf grenzen.

Gelijkaardige resten kunnen ook binnen het onderzoeksgebied voorkomen. Op dit moment kunnen we ook de aanwezigheid van relevante archeologische resten uit de steentijd nog niet uitsluiten. Het terrein wordt namelijk gekenmerkt door een gunstige landschappelijke ligging. Het bevindt zich op een plateau in de buurt van verschillende waterlopen.

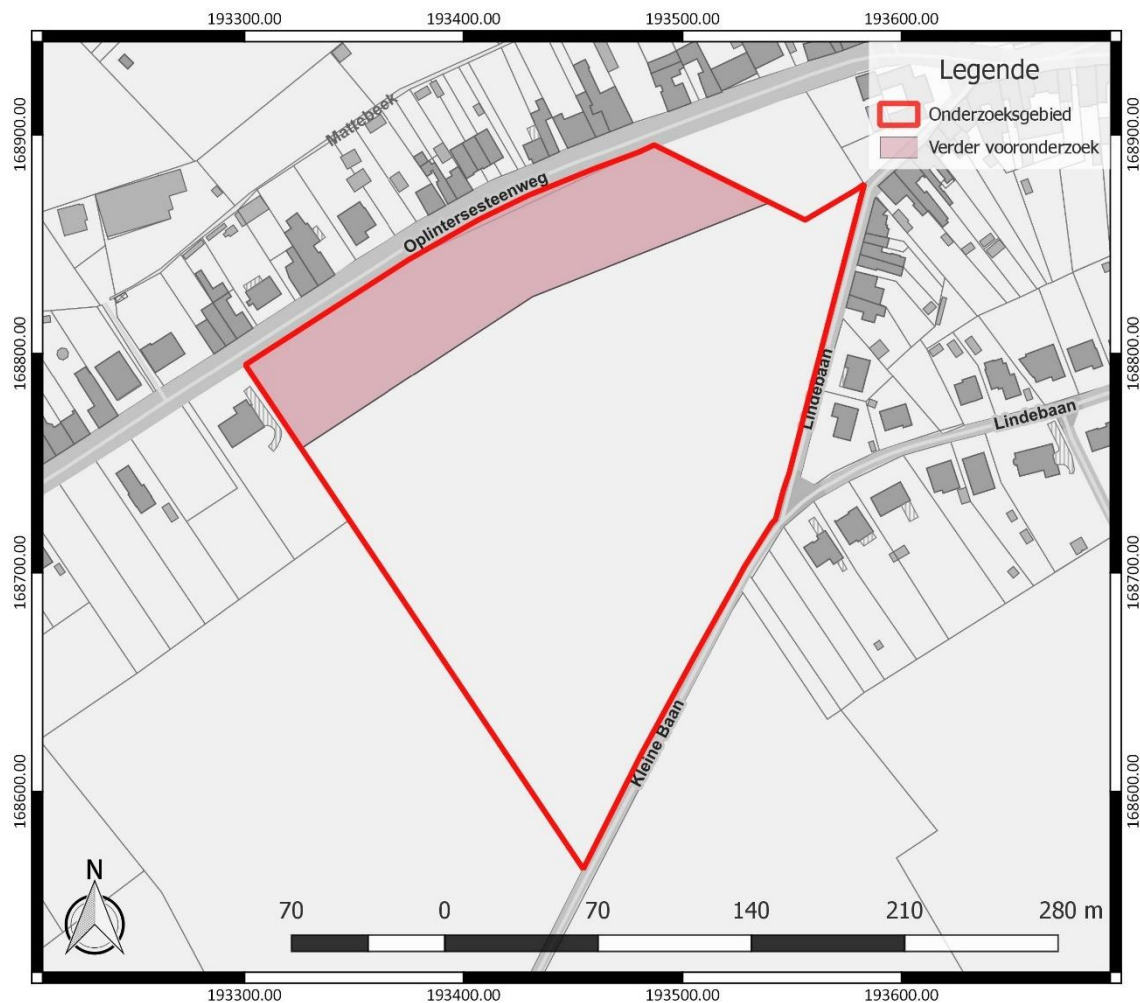
Wat is de impact van de geplande werken?

Binnen een zone van maximaal ca. 10.168 m² worden binnen het onderzoeksgebied werken gepland in het kader van de verkavelingsvergunningsaanvraag. De voornaamste werken omvatten de bouw van woningen en omgevingsaanleg. Van verschillende bodemingrepen ligt de precieze verstoringsdiepte niet vast. Dit doet besluiten dat binnen de volledige zone die tot de verkaveling behoort het bodemarchief bedreigd is.

2.4.5 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Het bureauonderzoek toont aan dat het onderzoeksgebied archeologisch potentieel kent. Op basis van reeds gekende archeologische waarden in de omgeving en de gunstige landschappelijke ligging van het terrein houden we momenteel rekening met het mogelijke voorkomen van relevante archeologische resten binnen het onderzoeksgebied. De resten kunnen dateren uit de steentijd tot de nieuwe tijd. Het kan zowel gaan om sporensites als om artefactensites. Op basis van het landgebruik van het terrein zoals we dat konden reconstrueren aan de hand van historische kaarten en luchtfoto's verwachten we een goed bewaard bodemarchief. Het terrein blijkt namelijk sinds de 18de eeuw steeds in gebruik geweest te zijn als akkerland en als grasland met bomen. De geplande werken betekenen een bijkomende bedreiging voor het aanwezige bodemarchief in een zone van

maximaal ca. 10.168 m². Gezien het archeologisch potentieel van het terrein is daarom bijkomend archeologisch vooronderzoek nodig in deze zone.

Figuur 23: Aanduiding van de zone waar verder vooronderzoek nodig is, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

Voor het verdere vooronderzoek wegen we verschillende onderzoeksmethodes af. Geofysisch onderzoek is niet aangewezen omdat dit geen gegevens over de chronologie van de eventueel gedetecteerde fenomenen kan opleveren. Het potentieel op kennisvermeerdering is voor deze onderzoekstechniek te beperkt.

Veldkartering is niet mogelijk binnen het onderzoeksgebied, omdat het volledige terrein begroeid is.

Landschappelijk bodemonderzoek is wel relevant om de bewaringstoestand van de bodem en het potentieel op goed bewaarde steentijd artefactensites beter in te kunnen schatten. Afhankelijk van de bewaringstoestand van de bodem en het potentieel op goed bewaarde steentijd artefactensites is mogelijk bijkomend onderzoek naar steentijd artefactensites nodig.

Tot slot dient ook een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd te worden om na te gaan of binnen het onderzoeksgebied relevante archeologische sporen aanwezig zijn. Deze onderzoekstechniek biedt daarvoor voldoende ruimtelijk inzicht en is geschikt omdat een site zonder complexe verticale stratigrafie verwacht wordt.

3 Samenvatting

Naar aanleiding van plannen voor de inrichting van een verkaveling op het terrein, diende een archeologienota opgemaakt te worden. Uit het uitgevoerde bureauonderzoek blijkt dat het terrein archeologisch potentieel kent. Het wordt gekenmerkt door een gunstige landschappelijke ligging en in de buurt zijn reeds verschillende gekende archeologische waarden aanwezig. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek is er voor het terrein een algemene verwachting naar het voorkomen van relevante archeologische resten uit de steentijd tot de nieuwe tijd. Een evaluatie van de impact van de geplande werken maakt duidelijk dat het bodemarchief in de zone die betrekking heeft op de verkaveling bedreigd wordt door de geplande werken. Gezien het archeologisch potentieel van het terrein is daarom verder vooronderzoek nodig.

4 Bibliografie

4.1 Publicaties

Goossens, E., 2007: *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart. Kaartblad 32 Leuven*, Leuven.

4.2 Websites

Cartesius (2024)

<https://www.cartesius.be>

Databank ondergrond Vlaanderen (2024)

<https://dov.vlaanderen.be/>

Geoportaal Onroerend Erfgoed (2024)

<https://geo.onroenderfgoed.be/>

Geopunt Vlaanderen (2024)

<https://www.geopunt.be/>

Inventaris Onroerend Erfgoed (2024)

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2024)

<https://www.onderzoeksbalans.be>

Oplinter (2024)

<https://oplinter.be/over.html>

5 Bijlagen

5.1 Archeologische periodes

